

Posudek oponenta diplomové práce

Bc. Natálie Hájková Paterová: Jaroslav Seifert a jeho vztah k výtvarnému umění (na příkladu tvorby Jana Zrzavého, Toyen a Josefa Sudka)

Autorka se zaměřuje na tvorbu i život Jaroslava Seiferta z velmi podstatného úhlu pohledu, tedy z hlediska jeho nazírání na výtvarnou tvorbu. Velmi pečlivě jsou tu mapovány Seifertovy osobní kontakty s výtvarníky, jeho reflexe umění v poezii i publicistice. Nejpodstatnější pak je otázka „dialogu“ mezi obrazem a textem, tedy pronikání vizuálního obrazu do poezie v podobě imaginačního zdroje. Autorka rozlišuje tři základní okruhy zpracovávání výtvarné inspirace v Seifertových básních: „ekfráze“, „dialog“ s výtvarníkem a „vnitřní hlas“ výtvarníka. Seifert vesměs zdůrazňoval svou pozici „neodborného“ diváka, obdivovatele, milovníka umění. To je tradiční postoj označovaný od 18. století např. jako „Kunstliebhaber“, na jehož půdoryse vznikla i tuzemská „Vlastenecká společnost přátel umění“. Tento postoj nezaujímal však Seifert ve svém kritickém období, tj. ve 20. letech, kdy vystupoval jako ideový arbitr, který něco stvrzuje a něco potírá. To bylo jeho avantgardní období, vázané k časové rovině budoucnosti. Tradici a tedy vazbu k minulosti objevil či znovuobjevil později a přestal používat kritický diskurz ve prospěch diskurzu „milovníka“ či amatéra (amare) ve vztahu k výtvarné tvorbě. Změnily se tak trochu i jeho preference jak v oblasti tématiky tak formy artefaktu. Zájem o tvorbu Zrzavého, Toyen a Sudka (ad.) tyto Seifertovy myšlenkové etapy provazuje, i když se možná konkrétnější podoba interpretací či komentářů artefaktů posouvá. Seifertova cesta od kritika k milovníkovi je vlastně cestou od budoucnosti k minulosti, od avantgardy k tradici, od proměnlivého ke stabilnímu. Tato pouť probíhá pochopitelně v součinnosti s historickým kontextem, s proměňujícím se myšlenkovým „epistémé“. V této souvislosti je zajímavé, co konkrétně Seifert v artefaktech viděl a hledal a co v nich naopak neviděl či nechtěl vidět. Redukoval např. tvorbu Sudka na „sentiment“ a nevybíral si z ní to znepokojivé či chaotické (cyklus „Labyrinty“ apod.)? Seifert ve svém díle od 30. let reflektuje uplývání času, smrt, existenciály. Spatřoval i v tomto ohledu nějaké paralely třeba v díle Zrzavého? Autorka pojala diplomovou práci velmi zevrubně, zmiňuje zřejmě všechny podstatné aspekty vztahu Seiferta k výtvarnému počínání v průběhu celého jeho života. Velmi oceňuji záběr a náročnost práce, její vynikající stylistickou úroveň, rozsah použitých zdrojů a literatury. V případě výtvarných děl se však trochu více zaměřuje na „příběh“ než na

formovou analýzu, přičemž formální aspekty (barva, kompozice, dynamika, kontrasty atd.) mohou ovlivňovat emoční odezvu více než tematika a snad v důsledku působí více i na případnou reflexi, odezvu v poezii. I tato stránka věci je však v diplomní práci mnohdy plodně naznačena a otevřena. Celkově práci považuji za velmi kvalitní, vřele ji doporučuji k přijetí a navrhuji hodnocení „výborně“.

Václav Hájek